

Archeologisch Adviesbureau

U0512
31 MEI 2006 7.4.2.

datum: 29 mei 2006
ons kenmerk: 7682WGDG2 020542.doc
behandeld door: Dhr. drs. S. Molenaar
uw brief van:
uw referentie:
bijlage(n): Adviesdocument
betreft: Adviesdocument De Goorn, perceel 477, gemeente Wester-Koggenland

Zeeman Vastgoed b.v.
de heer W.P. Bakker
Postbus 4030
1620 HA Hoorn NH

Geachte heer Bakker,

Hierbij hebben wij het genoegen u 3 exemplaren aan te bieden van het RAAP Adviesdocument De Goorn 5 te De Goorn in Wester-Koggenland.

Overeenkomstig onze gemaakte afspraken worden voor dit adviesdocument kosten in rekening gebracht. Deze kosten bedragen € 300,- (excl. BTW). De rekening hiervoor zal separaat worden toegestuurd.

Wij beschouwen het onderzoek hiermee als afgerond. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Dhr. drs. J.A.M. Matthijsse
Hoofd regionale vestiging RAAP West-Nederland

Bijlagen: adviesdocument (3 exemplaren)

*1 exemplaar
naar Jem. Westerkoggenland
t.a.w. Hans Uels*

RAAP Hoofdkantoor
Zeeburgerdijk 54
1094 AE Amsterdam
Postbus 1347
1000 BH Amsterdam
www.raap.nl

T 020 463 48 48
F 020 463 49 49
E raap@raap.nl
KvK 34137810
Postbank 4895648
ABN AMRO 540269581

RAAP Noord-Nederland
De Kiel 13
9206 BG Drachten
T 0512 589 140
F 0512 539 860
E raapnl@raap.nl

RAAP Oost-Nederland
Mercuriusweg 10
6971 GV Brummen
T 0575 567 876
F 0575 567 085
E raaponl@raap.nl

RAAP Zuid-Nederland
De S. Lohmanstraat 11
6004 AM Weert
T 0495 51 35 55
F 0495 51 35 40
E raapznl@raap.nl

RAAP West-Nederland
Rooseveltstraat 74
2321 BM Leiden
T 071 576 81 18
F 071 531 82 69
E raapwnl@raap.nl

Adviesdocument

Datum: 30 mei 2006

Project: Adviesdocument De Goorn, perceel 477, gemeente Wester-Koggenland

Opdrachtgever: Zeeman Vastgoed b.v.

Advies archeologisch onderzoek

Archeologisch inventariserend veldonderzoek niet noodzakelijk, in verband met zeer lage archeologische verwachting.

Inleiding

In opdracht van Zeeman Vastgoed b.v. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in augustus 2005 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen ontwikkeling van twee percelen (722 en 793) in de gemeente Wester-Koggenland (Molenaar, 2005). Het bureauonderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Tijdens het bureauonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het gebied. Voor het plangebied gold een lage tot zeer lage archeologische verwachting voor nederzettingen uit de Middeleeuwen. Oudere bewoningssporen zijn naar verwachting niet aanwezig. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een extra perceel (477) aan het oorspronkelijke plangebied toegevoegd. Omdat dit perceel aan de noord- en westkant direct aan het eerder onderzochte plangebied grenst, is in overleg met de opdrachtgever besloten het archeologisch bureauonderzoek voor perceel 477 middels een aanvullend bureauonderzoek te onderzoeken en in de vorm van een adviesdocument te rapporteren.

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek. RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; <http://www.cvak.org/php/kna22.php>).

Plangebied

Het plangebied (circa 2,2 ha) ligt direct ten noorden van de Burgtsloot en ten oosten van de Zuid-Spierdijkerweg te Goorn, gemeente Wester-Koggenland (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 19E van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 125.300/516.2700. Het plangebied staat kadastraal bekend onder gemeente Wester-Koggenland, sectie AB, nummer 477. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als grasland.

Gebiedsgegevens

Volgens de gegevens uit het ARChEologisch Informatie Systeem ARCHIS zijn er geen archeologische vindplaatsen bekend uit het plangebied. In ARCHIS staan wel 5 archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de directe nabijheid van het plangebied (figuur 1; ARCHIS-waarnemingsnummers: 8158, 8243, 8244, 8246 en 8247). Het betreft in alle gevallen laat-middeleeuwse scherven. De scherven zijn afkomstig van het maaiveld en het grootste deel hiervan is vermoedelijk met de mest op de toenmalige akkers (in de top van het veen) terechtgekomen. Door de oxidatie van het veen zijn de scherven vervolgens op een restveenlaag of de onderliggende marine afzettingen achtergebleven. De scherven zijn dus vooral een weerspiegeling van de grootschaligheid en intensiteit van de middeleeuwse (landbouw)activiteiten en maar in zeer beperkte mate bruikbaar voor de reconstructie van middeleeuwse bewoning in het onderzoeksgebied.

De bodem in het plangebied bestaat voornamelijk uit tochteerdgronden (Stiboka, 1987: code pMo80) en voor een klein deel uit een combinatie van tochteerdgronden en moerige eerdgronden (Stiboka, 1987: code Wo/pMo80). De moerige (venige) component is een restant van het dikke pakket Hollandveen dat er ooit heeft gelegen.

Geologisch gezien bestaat de bodem in het plangebied uit Afzettingen van Calais IV op oudere afzettingen van Calais (Westerhoff e.a., 1987). De oudere Afzettingen van Calais worden tot de zogenaamde Beemster Afzettingen gerekend. Deze zijn gevormd in een wad- en lagunair milieu. De laatste afzetting bestaat voornamelijk uit klei en wordt Beemsterklei of Calais IV genoemd. Deze afzetting ligt in het plangebied aan het oppervlak. Vermoedelijk is vrij snel na afzetting van de Beemsterklei de veengroei begonnen. Dit veen wordt gerekend tot het Hollandveen. Hoewel dit veen vermoedelijk enkele meters dik is geweest, is er van het veenpakket vrijwel niks meer overgebleven. Het verdwijnen van het veen is grotendeels toe te schrijven aan de ontginning ervan door mensen vanaf 1000 voor Chr. Het plangebied bestaat geomorfologisch gezien uit een vlakte van zee- of meerbodemaafzettingen (Stiboka/RGD, 1979).

Volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Holland bevinden zich in het plangebied geen historisch-geografische en bouwkundige elementen (Haartsen & Lenten, 2001). Voor het onderzoek zijn tevens 4 historische kaarten bestudeerd:

- Kaartboek Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland uit 1745 (Dou, 1745).
- Kadastrale minuutplan uit 1823 (www.dewoonomgeving.nl).
- Historische kaart rond 1850 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992).
- Historische kaart rond 1900 (Uitgeverij 12 Provinciën, 2003).

Op geen van deze kaarten zijn bewoningssporen in de vorm van bebouwing in het plangebied zichtbaar (zie ook figuur 2).

Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor het grootste deel van het plangebied een zeer lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Deze zeer lage trefkans is voornamelijk gebaseerd op het feit dat het veen is verdwenen en dat laat-middeleeuwse bewoningssporen zich voornamelijk langs de huidige bewoningsassen zullen bevinden. Buiten de bewoningsassen kunnen wel sporen van middeleeuwse akkerbouw en veenontginning (zoals sloten, greppels en daliegaten) voorkomen. Eventuele bewoning op de afzettingen onder het veen (Beemsterklei) is onwaarschijnlijk.

Op basis van bovenstaande gegevens geldt voor het grootste deel van het plangebied een lage tot zeer lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (bewoningssporen) uit de Middeleeuwen en oudere perioden. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor sporen van middeleeuwse akkerbouw en veenontginningsactiviteiten.

Conclusies

Op basis van bovenstaande gegevens wordt het volgende geconcludeerd:

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. ziet in de onderhavige locatie, met het oog op de beschikbare informatie ten aanzien van de archeologische verwachting, onvoldoende redenen tot het uitvoeren van een vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek.

Bronnen

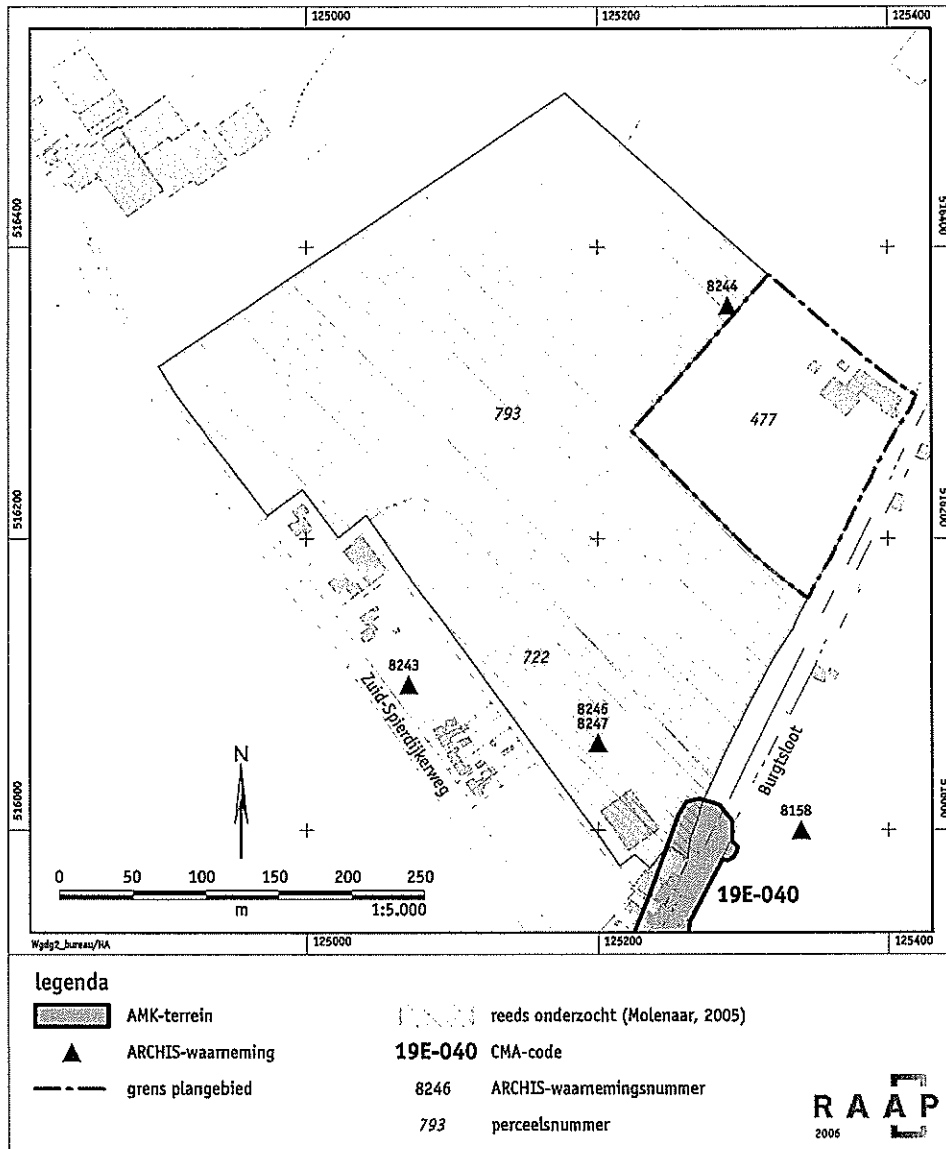
- Dou, J.J.**, 1745. *Kaartboek Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland*. Facsimile, 1970. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Haartsen, A., & J. Lenten**, 2001. *Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland: De cultuurhistorie van West-Friesland*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Molenaar, S.**, 2005. Plangebied De Goorn, percelen 722 en 793, gemeente Westerkoggenland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. *RAAP-notitie 1285*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Stiboka**, 1987. *De bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartbladen 19 Oost Alkmaar en 20 West (gedeeltelijk) Enkhuizen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1979. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 19 Alkmaar – 20 Lelystad (gedeeltelijk)*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Uitgeverij 12 Provinciën**, 2003. *Atlas van Historische Topografische Kaarten Noord-Holland. Bladen van de Chromo-topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden schaal 1:25.000, 1894-1923*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Westerhoff, W.E., E.F.J. de Mulder & W. de Gans, 1987. *Toelichting bij de geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad Alkmaar west (19W) en blad Alkmaar oost (19O).* Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas, schaal 1:25.000: Noord-Holland 1849-1859.* Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

drs. S. Molenaar, senior archeoloog RAAP West-Nederland

30mei 2006

Figuur 1. Resultaten bureauonderzoek.

Figuur 2. Uitsnede van de kadastrale minuutplan uit 1823 met de globale ligging van het plangebied (rode lijn). Het gearceerde deel is reeds onderzocht (Molenaar, 2005).

Adviesdocument

Datum: 30 mei 2006

Project: Adviesdocument De Goorn, perceel 477, gemeente Wester-Koggenland

Opdrachtgever: Zeeman Vastgoed b.v.

Advies archeologisch onderzoek

Archeologisch inventariserend veldonderzoek niet noodzakelijk, in verband met zeer lage archeologische verwachting.

Inleiding

In opdracht van Zeeman Vastgoed b.v. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in augustus 2005 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen ontwikkeling van twee percelen (722 en 793) in de gemeente Wester-Koggenland (Molenaar, 2005). Het bureauonderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Tijdens het bureauonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het gebied. Voor het plangebied gold een lage tot zeer lage archeologische verwachting voor nederzettingen uit de Middeleeuwen. Oudere bewoningssporen zijn naar verwachting niet aanwezig. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een extra perceel (477) aan het oorspronkelijke plangebied toegevoegd. Omdat dit perceel aan de noord- en westkant direct aan het eerder onderzochte plangebied grenst, is in overleg met de opdrachtgever besloten het archeologisch bureauonderzoek voor perceel 477 middels een aanvullend bureauonderzoek te onderzoeken en in de vorm van een adviesdocument te rapporteren.

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek. RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; <http://www.cvak.org/php/kna22.php>).

Plangebied

Het plangebied (circa 2,2 ha) ligt direct ten noorden van de Burgtsloot en ten oosten van de Zuid-Spierdijkerweg te Goorn, gemeente Wester-Koggenland (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 19E van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 125.300/516.2700. Het plangebied staat kadastraal bekend onder gemeente Wester-Koggenland, sectie AB, nummer 477. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als grasland.

Gebiedsgegevens

Volgens de gegevens uit het ARChEologisch Informatie Systeem ARCHIS zijn er geen archeologische vindplaatsen bekend uit het plangebied. In ARCHIS staan wel 5 archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de directe nabijheid van het plangebied (figuur 1; ARCHIS-waarnemingsnummers: 8158, 8243, 8244, 8246 en 8247). Het betreft in alle gevallen laat-middeleeuwse scherven. De scherven zijn afkomstig van het maaiveld en het grootste deel hiervan is vermoedelijk met de mest op de toenmalige akkers (in de top van het veen) terechtgekomen. Door de oxidatie van het veen zijn de scherven vervolgens op een restveenlaag of de onderliggende marine afzettingen achtergebleven. De scherven zijn dus vooral een weerspiegeling van de grootschaligheid en intensiteit van de middeleeuwse (landbouw)activiteiten en maar in zeer beperkte mate bruikbaar voor de reconstructie van middeleeuwse bewoning in het onderzoeksgebied.

De bodem in het plangebied bestaat voornamelijk uit tochteerdgronden (Stiboka, 1987: code pMo80) en voor een klein deel uit een combinatie van tochteerdgronden en moerige eerdgronden (Stiboka, 1987: code Wo/pMo80). De moerige (venige) component is een restant van het dikke pakket Hollandveen dat er ooit heeft gelegen.

Geologisch gezien bestaat de bodem in het plangebied uit Afzettingen van Calais IV op oudere afzettingen van Calais (Westerhoff e.a., 1987). De oudere Afzettingen van Calais worden tot de zogenaamde Beemster Afzettingen gerekend. Deze zijn gevormd in een wad- en lagunair milieu. De laatste afzetting bestaat voornamelijk uit klei en wordt Beemsterklei of Calais IV genoemd. Deze afzetting ligt in het plangebied aan het oppervlak. Vermoedelijk is vrij snel na afzetting van de Beemsterklei de veengroei begonnen. Dit veen wordt gerekend tot het Hollandveen. Hoewel dit veen vermoedelijk enkele meters dik is geweest, is er van het veenpakket vrijwel niks meer overgebleven. Het verdwijnen van het veen is grotendeels toe te schrijven aan de ontginning ervan door mensen vanaf 1000 voor Chr. Het plangebied bestaat geomorfologisch gezien uit een vlakte van zee- of meerbodemafzettingen (Stiboka/RGD, 1979).

Volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Holland bevinden zich in het plangebied geen historisch-geografische en bouwkundige elementen (Haartsen & Lenten, 2001). Voor het onderzoek zijn tevens 4 historische kaarten bestudeerd:

- Kaartboek Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland uit 1745 (Dou, 1745).
- Kadastrale minuutplan uit 1823 (www.dewoonomgeving.nl).
- Historische kaart rond 1850 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992).
- Historische kaart rond 1900 (Uitgeverij 12 Provinciën, 2003).

Op geen van deze kaarten zijn bewoningssporen in de vorm van bebouwing in het plangebied zichtbaar (zie ook figuur 2).

Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor het grootste deel van het plangebied een zeer lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Deze zeer lage trefkans is voornamelijk gebaseerd op het feit dat het veen is verdwenen en dat laat-middeleeuwse bewoningssporen zich voornamelijk langs de huidige bewoningsassen zullen bevinden. Buiten de bewoningsassen kunnen wel sporen van middeleeuwse akkerbouw en veenontginning (zoals sloten, greppels en daliegaten) voorkomen. Eventuele bewoning op de afzettingen onder het veen (Beemsterklei) is onwaarschijnlijk.

Op basis van bovenstaande gegevens geldt voor het grootste deel van het plangebied een lage tot zeer lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (bewoningssporen) uit de Middeleeuwen en oudere perioden. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor sporen van middeleeuwse akkerbouw en veenontginningsactiviteiten.

Conclusies

Op basis van bovenstaande gegevens wordt het volgende geconcludeerd:

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. ziet in de onderhavige locatie, met het oog op de beschikbare informatie ten aanzien van de archeologische verwachting, onvoldoende redenen tot het uitvoeren van een vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek.

Bronnen

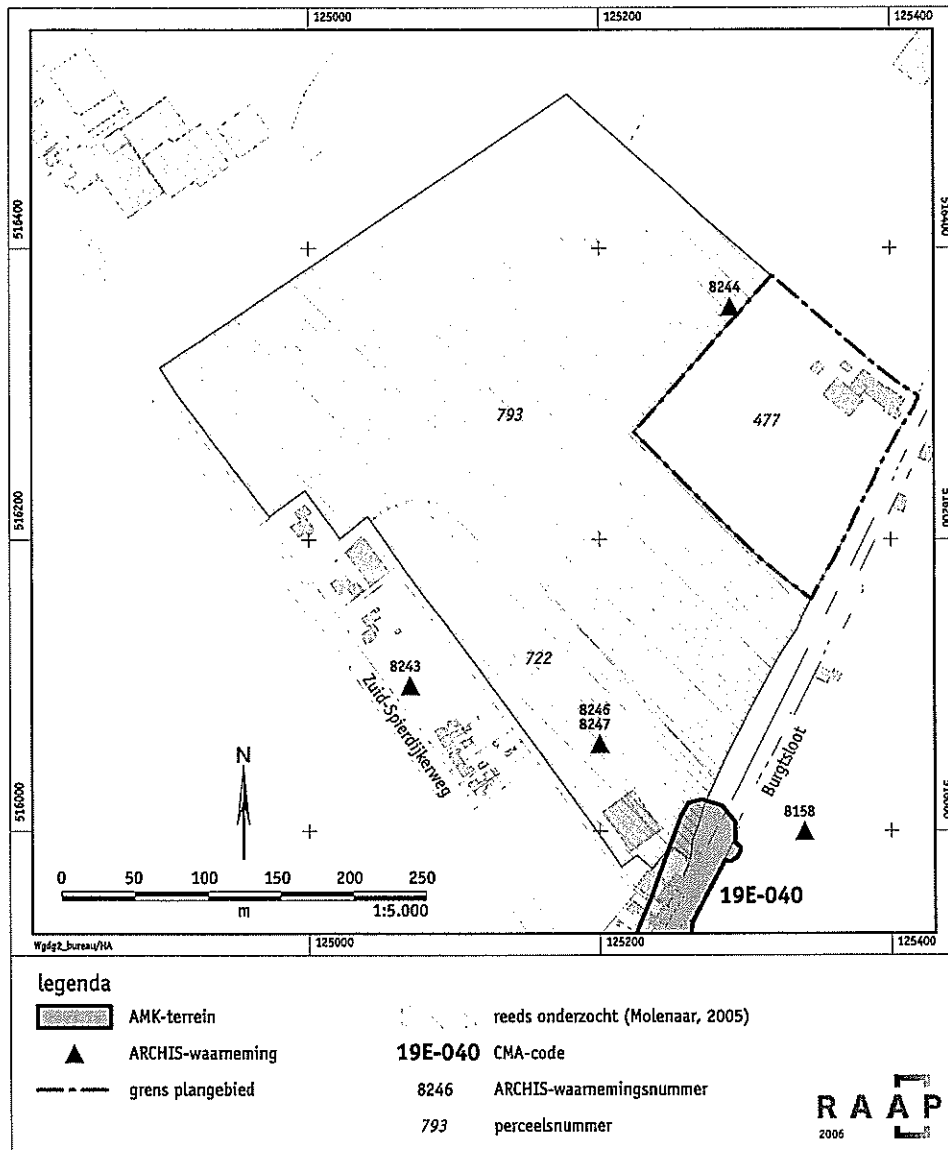
- Dou, J.J.**, 1745. *Kaartboek Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland*. Facsimile, 1970. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Haartsen, A., & J. Lenten**, 2001. *Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland: De cultuurhistorie van West-Friesland*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Molenaar, S.**, 2005. Plangebied De Goorn, percelen 722 en 793, gemeente Westerkoggenland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. *RAAP-notitie 1285*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Stiboka**, 1987. *De bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartbladen 19 Oost Alkmaar en 20 West (gedeeltelijk) Enkhuizen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1979. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 19 Alkmaar - 20 Lelystad (gedeeltelijk)*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Uitgeverij 12 Provinciën**, 2003. *Atlas van Historische Topografische Kaarten Noord-Holland. Bladen van de Chromo-topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden schaal 1:25.000, 1894-1923*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Westerhoff, W.E., E.F.J. de Mulder & W. de Gans, 1987. *Toelichting bij de geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad Alkmaar west (19W) en blad Alkmaar oost (19O).* Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

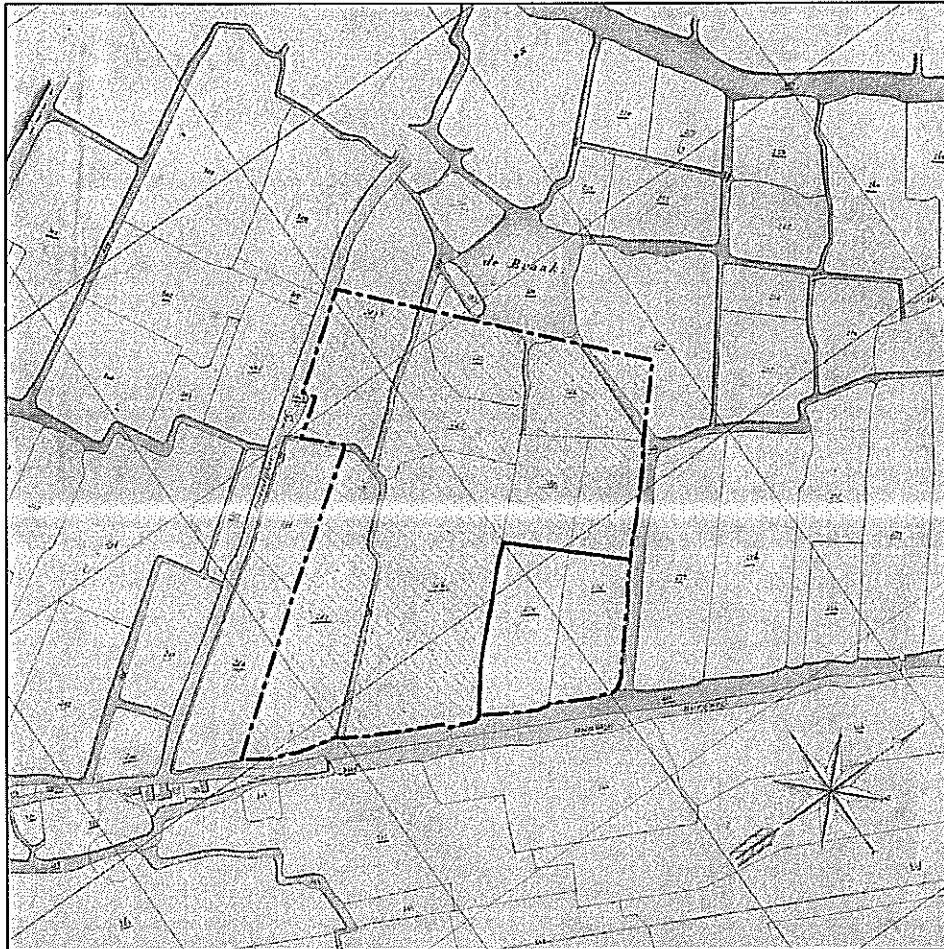
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas, schaal 1:25.000: Noord-Holland 1849-1859.* Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

drs. S. Molenaar, senior archeoloog RAAP West-Nederland

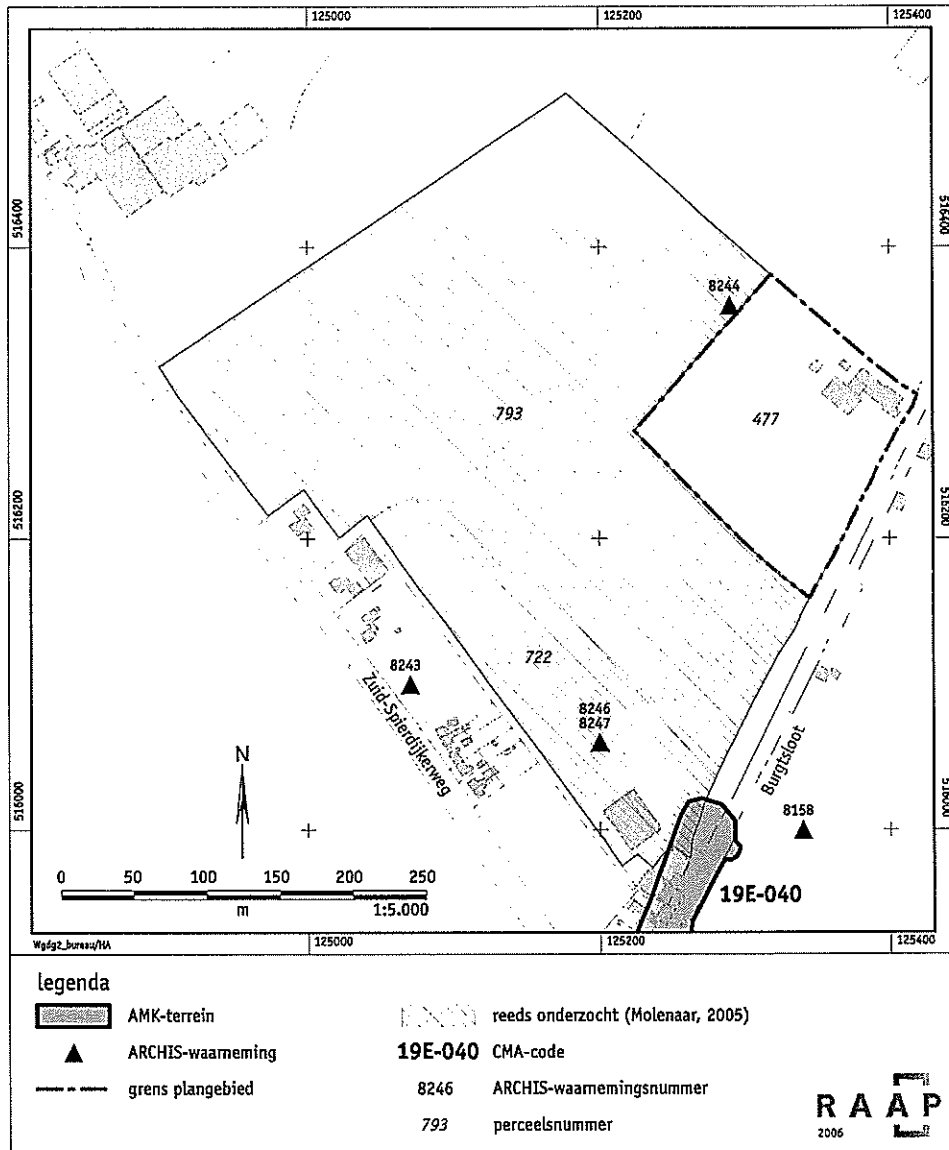
30mei 2006

Figuur 1. Resultaten bureauonderzoek.

Figuur 2. Uitsnede van de kadastrale minuutplan uit 1823 met de globale ligging van het plangebied (rode lijn). Het gearceerde deel is reeds onderzocht (Molenaar, 2005).

Figuur 1. Resultaten bureauonderzoek.